

Живораг Негељковић

НОВИ ПРОСТОРИ ПЕСМЕ

Милош Милишић: *Украдена враџа*,
Народна књига, Београд, 2002

У педесетак песама нове књиге Милоша Милишића *Украдена враџа* изнова се уверавамо у оно што већ знамо о Милишићевој поезији, али и суочавамо с извесним новинама које и не морају бити лако уочљиве.

Шта је то што знамо? М. Милишић у претежном делу књиге, чији назив штошта сугерише, задржава преовлађујућа интересовања из претходних књига. Почев од омеђаног тематског круга, преко доследно испоштоване метрике, до препознатљивих модела грађења песме. О свему би ваљало понешто рећи.

Не одолевши да свеколика коб национа буде окосница и ове књиге, Милишић исписује неколико узбудљивих песама које нису пуко сведочење о времену, већ казују о нама, који, по свему судећи, времена и немамо. Одмакнут од патетике, деликатно уводећи иронију у углавном сведени исказ, Милишић ни у једном часу не ламентира над удесом народа коме припада, него истражује разлоге тог удеса, често суочавајући читаоца са решењима која недоумицама додају могуће дејство митских и архетипских сила. Може ли јединка да се супротстави, ако је страдање уписано у саму материју од које јесмо, у тло. И

шта још може тело, осим да верује, осим да се моли, силама давним, али и оним садашњим, мерљивим. У уводном циклусу књиге насловљеном *У Призрену зелена јабука*, песнички субјект није одређен као сведок, већ као онај који пописује и дописује, активирајући у читаоцу претходна знања. А она могу бити разноврсна, и морају бити таква, ако се жели ући у текст на месту где он почиње да делује, тамо где призива наду, где и жалфија и коприва „прочитаће је” *кад се буду једном дозвале ђамеџи (Нова Мејохија)*.

Поступку пописивања, динамичном у обликовању могућих слика и у њиховом распоређивању, следује и одговарајућа форма. Милишић успева да се избори са метричким ограничењима, користећи риме као ознаке за лакшу проходност кроз текст, те их читалац очекује и тамо где их нема, „преварен” тражењем склада који у стварности, изван песме, не постоји. Инвентивније римовање, као и слободније третиран стих, проширен каквим неочекиваним детаљем, допринели би и широј проходности и обухватности текста. Милишићева способност да у „процесу монтаже” наоко расутих слика исприча причу највећма долази до изражаја кад се песма хотимице ослобађа задатости. У поменутом процесу поступци су разнолики (од градацијског грађења, преко хиперболичних умножавања, до метонимијских затамњења текста), а домети највећи у оним песмама где лирски субјект оживљује сећања на сиромашно детињство, на учитеља, где бори се против незаситог двојника, или га тек открива (изврсна песма *Хипербола*). Уверљивост и упечатљивост оваквих „личнијих” песама постоје и зато што пописивач у њима није одмакнут, није неко ко посредује између догађаја (драме јединке) и језичке грађе, већ учествује, постојањем истовремено бивајући и драма и грађа.

Тихо, промишљено певање достигнуто у најбољим стиховима циклуса *Зајмљени дани* јесте домет којим врхуни ова књига. Анализа сваке од песама посвећених песницима и феномену песништва открила би да Милишић предано богати тему поезије, дебљајући нит која се провлачи кроз све његове књиге. Лишене рутинских решења и заводљивости занатске вештине, песме поменутог циклуса наговештавају куда би могло, и како ће даље, песничко стварање Милош Милишића, аутора који доказује да суверено влада изабраним просторима текста, али и да открива нове.